

Uudenmaan
kiertotalouslaakso

Miten kehittää uusiomuovien markkinoita -työpaja 5.9.2023

Työpajan tuloksia

Uudenmaan liitto
Nylands förbund

Osarahoitettu Uudenmaan liiton myöntämällä Alueiden kestävä kasvun
ja elinvoiman tukeminen -määrärahalla (AKKE-rahoitus)

Työpajan rakenne

- Työpaja järjestettiin läsnätilaisuutena Eteläranta 10:ssa 5.9.2023
- Työpajassa oli kolme teemaa
 - Muovien keräyksen kehittäminen
 - Muovimateriaalien jatkojalostus
 - Uusiomuovien markkinat
- Osallistujia oli paikalla runsaasti, osa jopa ilmoittautumatta
 - Osallistujia laajalti erilaisista organisaatioista muovien arvoketjun varrella
- Keskustelu ryhmissä oli vilkasta
- Tässä esityksessä keskityn erityisesti aikajanelle kirjattuihin tuloksiin

Useissa ryhmissä tunnistettua

Hankkeiden välinen kommunikaatio

- Ryhmissä todettiin, että olisi hyväksi tuoda eri hankkeiden edustajia kokoon
 - Tiedettäisiin mitä muissa hankkeissa tehdään
 - Vältetään päällekkäistä työtä
 - Synergiaedut hankkeiden välillä
 - Toteutettavissa varsin pienellä panostuksella, kun vain varmistetaan ajan löytyminen kalentereista
 - Kiertotalouslaakso voisi tässä tapauksessa toimia kokoonkutsujana ainakin ensimmäisen kerran

Keräysjärjestelmän kehittäminen kaupan alan kanssa

- Vaatii yhteistyötä tuottajayhteisöjen, jäteyhtiöiden ja kaupan alan välillä
 - Muovinkeräyksen tehostaminen
 - Lisää kierrätyspisteitä
 - Panttijärjestelmän kehittäminen
 - PALPA-kokeilu muoveille. Esim. mehukatti-pullo pilottina
 - Kassajärjestelmän uudistaminen tarpeen?
 - Vastuutahoa ei tunnistettu työpajassa
 - Kiertotalouslaakso voisi kutsua relevantteja toimijoita kokoon

Käytössä olevien muovilaatujen määrä

- Standardoidut pakkausmuovit
 - Pienempi määrä eri materiaaleja käytössä
- Eri sektoreiden muovit, erilaiset käsittelymenetelmät
- Projekti valmisteilla: muovivirtojen hahmottaminen, mihin muovi päättyy
 - Keitä tarvitaan mukaan, kuka vastuutahona?

Digitalisaation hyödyntäminen

- Haaste: ei tietoa missä kierrätyskelpoinen muovi on ja mistä sitä saadaan?
Koko arvoketjuja hyödyntävä datapankki, että mistä niitä löytyy.
 - Markkinoiden kehittyminen digipassin ja vesileiman avulla
 - Pakkausten piilomerkintä ja teknologian hyödyntäminen
 - Datan käyttö - paljonko tuotteessa on muovia
 - Tuotetietojärjestelmä tulossa, voidaanko liittää sivutuotteena myös jätteeseen liittyvä data
 - Belgian digitaalinen pilotointi panttijärjestelmästä - benchmark
 - Materiaalitorin tai vastaavien alustojen kehittäminen helppokäyttöisemmäksi ja joustavammaksi?
 - Kelpoisuusvaatimukset

Tuloksia keräysryhmästä

Kansalaisen lajittelumotivaatio

- Kattaa muutakin kuin muovit
 - Esimerkiksi lajittelumerkinnöistä pakkauksissa käytiin varsin paljon keskustelua
 - Tätä on jo edistetty KIVOn hankkeessa, jonka lopputulos jäi odottamaan mahdollista EU-direktiiviä aiheesta
 - Kuluttajatutkimuksen tai palvelumuotoilun hyödyntämistä kansalaisen motivaation tunnistamisessa nostettiin esiin, käyttäytymistieteet voisivat olla hyvä tieteenala
 - Opinnäytetyö aiheesta on toteutettu Kiertokapulalla
 - Tulosten siirtäminen kokeiluiksi tai piloteiksi voisi olla mahdollista
 - Rahoitusta voisi hakea esimerkiksi Suomen Akatemialta
 - Idea vaatii vielä jatkojalostusta
 - Erilaisten lajittelukokeilujen toteuttaminen koettiin tarpeelliseksi
 - Esimerkiksi pakkaus- ja muut muovit yhteen keräykseen ollut Rosk'n'Rollin kokeilussa onnistunutta
 - Lainsäädäntö on juuri saatu velvoittamaan erilliskeräykseen, joten keräysjärjestelmän laajaa muutosta ei nähdä järkeväksi
 - Taloudellinen kannustin lajitteluun
 - Panttijärjestelmän kehittäminen vaatisi kauppojen saamista mukaan kehittämiseen
 - Kustannusohjaus on jo käytössä tai tulossa käyttöön useimmissa jätelaitoksissa

Keräysjärjestelmän ja muun prosessin turvallisuus

- Jätehuoltoyhtiöiden yhteinen huoli on väärästä lajittelusta johtuvat onnettomuudet
- Keräysjärjestelmän turvallisuutta pitäisi kehittää, siten, että vääräkään lajittelu ei altista prosessia onnettomuuksille
- Osallistumaan halutaan koko arvoketju
- Kukaan ei ilmoittautunut vapaaehtoiseksi vetäjäksi, eikä rahoitusinstrumenttia tunnistettu
 - Kiertotalouslaakso voi kutsua ryhmän uudelleen koolle keskustelemaan tämän aspektin kehittämisestä
 - Ensimmäisen tapaamisen tarve on tunnistaa kehitysprojektille vetäjä ja mahdolliset rahoituskanavat

Uusi yhteinen suunta

- Skenaariotyö
- Kustannuslaskenta
- Systeminen muutos

- Nämä linkittyvät toisiinsa siten, että ensin tarvitaan skenaariotyötä, jossa tunnistetaan useita mahdollisia tulevaisuudenkuvia (toteutukseen tarvitaan mahdollisesti 1,5 vuotta)
 - Vetovastuu jollekin tutkimuslaitokselle tai yliopistolle (ei nimetty työpajassa)
- Skenaarioista luodaan kustannuslaskentaa, jolla osoitetaan vaihtoehtoja kustannustehokkain
 - Vetovastuu jollekin tutkimuslaitokselle tai yliopistolle (ei nimetty työpajassa)
- Skenaariotyön ja kustannuslaskennan perusteella voidaan lähteä luomaan systeemistä muutosta
 - Vaatii luultavasti useamman eri projektitoteutuksen ja erilaisia rahoitusinstrumenttejä

Tuloksia jatkojalostusryhmästä

Biohajoavat muovit

- Eivät hajoa suomalaisessa ympäristössä
- Miten voidaan jatkohyödyntää?
- Kelpoisuus jalostusprosessiin

Tuotesuunnittelu

- Tuotesuunnittelun näkökulma:
 - Huomioitava myös muovien määrä per tuote
- Otetaan tuotteen jo suunnittelussa huomioon muovityypit ja niiden käyttö
 - Teollisuuden design
 - Kierrätettävyys huomioitu jo tuotetta suunniteltaessa

Muovien jalostusprosessin tehostaminen

- Mekaanisen kierroksen rejekti
 - Vesikellutuksella otetaan kelluvat kierrätykseen
 - Rejektin muovisisältö: 10-20 % riippuen keräyspaikasta
- Kemiaallinen ja mekaaninen käsittely samassa paikassa, jolloin rejektien hyödyntäminen tehostuu.
- Oma lajittelu kotitalouksissa elintarvikemuoville ja ei-elintarvikemuoville, jotta saadaan jatkojalostuksessa erikseen?
 - Vaatisi keräysinfran laajentamista

Tuloksia markkinaryhmästä

Tuottajavastuu tulevaisuudessa

- Omistajuuskysymykset vaatisivat selkeytystä.
- Tuottajavastuuta ylipäätään voisi lisätä esimerkiksi alennusten ja sanktioiden varjolla, mutta tärkeä suojella omia markkinoita EU:n ulkopuolisilta vapaamatkustajilta.
- Pohjoismaista yhteistyötä ja materiaalikiertoja lisätään.